

Rezime:

U ovom radu su ispitivane razlike u estetskoj preferenciji kod dece tri uzrasne grupe (6, 10 i 16 god.). Korišćeno je petnaest crteža, crno-belih reprodukcija manje poznatih dela priznatih likovnih umetnika, koji prikazuju ljudske figure i pripadaju različitim stilskim pravcima: realističkom, ekspresivnom i apstraktnom. Deci su crteži izlagani pojedinačno, a zadatak je bio da ih ocene na skali od 1 do 5. Pretpostavljeno je, na osnovu ranijih nalaza, da će najmlađa deca preferirati apstraktne crteže, deca srednjeg uzrasta realističke, a najstarija ekspresivne. Rezultati su potvrdili da ispitanici različitog uzrasta različito estetski vrednuju različite vrste crteža. Ispitanici generalno estetski najviše vrednuju realističke, zatim apstraktne, a najmanje ekspresivne crteže. Najmlađa deca najviše vrednuju apstraktne, a najmanje ekspresivne crteže; deca od 10 i 16 godina najviše vrednuju realistički, a najmanje ekspresivni crtež. Kao opšti zaključak, treba istaći da se, uprkos rezultatima koji pokazuju da razvoj estetskog vrednovanja ne prati do kraja kognitivni razvoj, došlo do rezultata koji potvrđuju bitan uticaj uzrasnog i razvojnog faktora na estetsku procenu.

Ključne reči: kognitivni razvoj, Pijaže, estetske preferencije, estetska procena, crtež, analiza varijanse

Uvod:

Ovaj rad pripada oblasti psihologije umetnosti i bavi se ispitivanjem estetskih preferencija kod dece različitog uzrasta. Mnogi smatraju da se o ukusima ne raspravlja, oni su često različiti i besmisleno je sporiti se oko toga čiji je bolji. Ova maksima je oduvek nosila i poruku o toleranciji prema posebnosti i neuniformisanosti, bar kad je o umetnosti reč. To je njen pravi okvir, iz kojeg je, nažalost, ponekad izmeštena, posebno u estetici, pa onda tretirana kao poziv na odustajanje od namere da se razlike u ukusima razumeju, dakle kao razlog da se nauka ne pušta u tu oblast. Nauka se sa tim ne miri, pa je i estetski ukus postao i ostao njena tema. Ipak, dominantan kriterijum je dugo bio ispitivanje emotivne komponente doživljaja, da bi se kasnije pristup problemu promenio, pa se komunikacija sa umetnošću sad posmatra iz aspekta kognitivnih procesa.

Cilj istraživanja je da se proveri da li deca različitog kognitivnog uzrasta različito estetski vrednuju crteže različitog stilskog izraza i da li se te razlike mogu povezati sa osnovnim karakteristikama različitih stadijuma u kognitivnom razvoju po Pijažeovoj teoriji razvoja intelektualnih operacija. Po Ž. Pijažeu (1989.) postoje četiri stadijuma u kognitivnom razvoju. Prvi je senzomotorni stadijum, koji traje od rođenja do druge godine. Predstavlja inteligenciju, koja funkcioniše kao praktično rešavanje aktuelnih (prezentnih) i situacionih, dakle OVDE i SADA problema. Drugi se naziva pre-operacionalnim stadijumom (približno od 2. do 7. godine) u kom se razvijaju simbolički procesi, deca stiču sposobnost predstavljanja odsutnih objekata, ali ne i prve logičke operacije karakteristične za odraslog čoveka. Treći stadijum je stadijum konkretnih operacija (približno od 7. do 11. godine) kad se javljaju važne logičke operacije, ali su one vezane za konkretne objekte i situacije. Dete u ovom periodu može logički da misli, ali samo o onom što opaža, što je konkretno dato. Dolazi do doslednosti u mišljenju, do mogućnosti izvođenja mentalnih operacija nad predstavama spoljašnjih objekata. Međutim, na ovom stadijumu mišljenje još nije potpuno apstraktno, odnosno do kraja odvojeno od neposrednog praktično-situacionog konteksta. Ono se isključivo primenjuje na konkretne sadržaje, neposredno prisutne objekte. Četvrti je stadijum formalnih operacija (od 11 god. pa nadalje). U ovom stadijumu mišljenje se oslobađa vezanosti za konkretne (opažene) situacije i objekte. Takođe se javlja sposobnost mišljenja i o apstraktnim sadržajima koji su izraženi rečima, mišljenja o onom što je moguće, a ne samo o onom što realno postoji i što se da opaziti.

**----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU. -----**

www.maturskiradovi.net

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL: maturskiradovi.net@gmail.com